

ERGO
HESTIA®

przewodniki rekreacyjne

RIWIERA FRANCUSKA

Zamki, mariny, winnice

Bezdroża

Autor:

Krzysztof Bzowski

Redaktor prowadzący:

Maciej Żemojtel

Redakcja i korekta:

Aurelia Hołubowska

Opracowanie kartograficzne:

Grzegorz Marchut (plany miast), DAKA – Studio Graficzne (mapy regionów)

Źródło pochodzenia danych kartograficznych:

OSM (<http://www.openstreetmap.org>)

Skład:

Mariusz Ruszkiewicz

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiejkolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: bezdroza@bezdroza.pl, <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?belazu>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I

ISBN: 978-83-246-4195-6

Copyright © Helion, 2012

Zaproszenie do południowej Francji

Gdy myślimy o południowej Francji, przed oczami stają nam oszałamiające, wyraziste barwy błękitnego nieba, lazurowych wód Morza Śródziemnego i zieleni lasów piniowych. Wyobrażamy sobie urokliwe, kamienne wioski i małe miasteczka pełne zabytków przeszłości, ciche zatoczki pośród nadmorskich skał, a wszystko to osnute zapachem lawendy i ziół. Najlepiej wyobrażenia

Port w Cassis

te sprawdzić na miejscu. To nie przypadek, że od kilku już stuleci zmierzają tu tłumnie nie tylko turyści, ale też artyści i przedstawiciele elit. Zarówno legendarne Lazurowe Wybrzeże czy sławna na cały świat Prowansja, jak i mniej znana Langwedocja oferują gościom nieprzebrane bogactwo atrakcji: zabytków z wielu epok, specjałów kulinarnych, wydarzeń kulturalnych i cudów natury.

Często mówi się, że południowa Francja rozciąga się na południe od doliny Loary oraz miasta Lyon, stanowiącego łącznik między Francją północną a strefą śródziemnomorską. Tak jednak określone granice obejmują ponad połowę terytorium kraju. Dlatego też w tym przewodniku opisano najbardziej „południową” część kraju, opartą o wybrzeże Morza Śródziemnego. Choć to znacznie mniejszy obszar, na jego dokładne poznanie nie wystarczy nawet miesięczny urlop – tu zawsze chce się wracać, by znów smakować przesycone aromatem ziół prowansalskich lokalne przysmaki, odkrywać maleńkie warowne wioski, błądzić po zaułkach starych miast czy też po prostu wypoczywać na bajkowo pięknych plażach.

Podróż przez południową Francję jest przyjemnością nie tylko ze względu na czekające tu atrakcje, ale i dzięki wspaniale rozwiniętej infrastrukturze turystycznej. Znajdziemy tu zatem noclegi i lokale gastronomiczne właściwie na każdą kieszeń, skorzystać też możemy z całkiem dobrze funkcjonującej komunikacji publicznej. Co ważne, w prawie każdej większej miejscowości działają biura informacji turystycznej. Przy opisie miast czytelnik znajdzie adres biura IT, a także sporo innych praktycznych wiadomości. Opisane miejsca noclegowe (hotele, kempingi, schroniska) nie wyczerpują przebogatej oferty – to obiekty najciekawsze, z klimatem lub ciekawą historią, nieraz zajmujące historyczne budynki. Z kolei opisane lokale gastronomiczne nie zawsze mieszczą się w ścisłym centrum czy w najbardziej „turystycznych” lokalizacjach, za to są miejscami polecanymi przez niezwykle popularne we Francji przewodniki kulinarne i portale internetowe, zbierające oceny i recenzje internautów.

Spis treści

- 3 Zaprośenie do południowej Francji**
- 4 Hity południowej Francji**
- 11 Informacje praktyczne**
  - 11 Przed wyjazdem
  - 12 Przejazd
  - 16 Na miejscu
  - 23 Informacje A-Z
- 29 Informacje krajoznawcze**
  - 29 Charakterystyka geograficzno-przyrodnicza
  - 33 Kuchnia
- 35 Lazurowe Wybrzeże**
  - 37 Nicea
  - 50 Wzdłuż Corniches de la Riviera
    - 50 Villefranche-sur-Mer
    - 52 Cap Ferrat
    - 52 Èze
    - 54 La Turbie
  - 54 Monako
  - 64 Z Nicei do Cannes
    - 64 Cagnes-sur-Mer
    - 65 Antibes
    - 68 Saint-Paul de Vence
    - 69 Vence
    - 72 Grasse
  - 75 Cannes
    - 78 Okolice
  - 82 Fréjus
    - 85 Okolice
    - 85 Saint-Raphaël
    - 86 Masyw Estérel
  - 90 Saint-Tropez
    - 92 Okolice
    - 92 Półwysep Saint-Tropez
    - 93 Corniche des Maures
  - 95 Wyspy Hyères
    - 95 Porquerolles
    - 95 Port-Cros
- 97 Prowansja**
  - 98 Marsylia
    - 109 Okolice
  - 116 Aix-en-Provence
  - 124 Arles
  - 136 Między Arles i Awinionem
    - 136 Na północ od Arles
    - 137 Les Baux-de-Provence
    - 138 Glanum

- 138 Tarascon
- 140 Na południe od Awinionu
- 141 Awinion**
- 152 Orange**
- 156 Masyw Luberon**
- 156 Apt
- 157 Saignon
- 157 Bonnieux
- 158 Lacoste
- 159 Ménerbes
- 159 Oppède-le-Vieux
- 160 Płaskowyż Vaucluse**
- 161 Fontaine-de-Vaucluse
- 162 Gordes
- 163 Roussillon
- 164 Rustrel
- 165 Mont Ventoux i okolice**
- 165 Dentelles de Montmirail
- 165 Vaison-la-Romaine
- 167 Mont Ventoux i wąwóz Nesque
- 168 Kanion rzeki Verdon i okolice**
- 173 Langwedocja i Roussillon**
- 175 Nimes**
- 182 Okolice
- 186 Delta Rodanu**
- 186 Aigues-Mortes**
- 186 Saintes-Maries-de-la-Mer
- 187 Parc naturel régional de Camargue
- 189 Montpellier**
- 194 Okolice
- 198 Z Montpellier do Narbonne**
- 198 Agde**
- 199 Béziers
- 201 Narbonne**
- 207 Perpignan**
- 214 Elne i Wybrzeże Cynobrowe**
- 214 Elne
- 216 Wybrzeże Cynobrowe
- 219 Doliny Têt i Tech**
- 219 Dolina Tech
- 220 Dolina Têt
- 223 Carcassonne**
- 230 Kraj Katarów**
- 230 Zamki katarów na południu
- 233 Zamki katarów na północy
- 233 Wąwóz Tarn**
- 235 Okolice**
- 237 Wąwóz Ardèche**
- 239 Indeks wybranych obiektów geograficznych**

Lazurowe Wybrzeże

Skaliste, strome brzegi, ustronne piaszczyste zatoki, ale i splendor luksusowych willi i ekskluzywnych hoteli. Pośród nich przewijają się tłumy turystów i kryjące się za ciemnymi okularami gwiazdy. Na plażach w gorące letnie dni opalają się tysiące spragnionych słońca wczasowiczów, a w chłodzie wieczorów w kasynach bogacze przepuszczają miliony. To właśnie obiegowy obraz Lazurowego Wybrzeża. Jednak nie jest on do końca prawdziwy. Największa sława regionu już przebrzmiała, dziś gwiazdy zjeżdżają tu tak naprawdę tylko na festiwal filmowy do Cannes. Tłumy turystów nadal napływają, ale miejscowi narzekają, że czasy prosperity turystycznej się skończyły. Ustronne zatoczki od lat nie są ustronne – obudowano je szosami, hotelami, ogromnymi rezydencjami... Ciche miasteczka i wioski rybackie dawno zostały zamienione w hałaśliwe miasta i ruchliwe wczasowiska.

fot. © Arne9011 | Dreamstime.com

■ Lazurowe Wybrzeże to raj dla miłośników słońca i morza

Mimo wszystko Lazurowe Wybrzeże ma wciąż swój niepowtarzalny klimat i urok. Przystronne nadmorskie promenady wzdłuż plaż, „gwarantowana” ciepła i słoneczna pogoda, zaułki starych miast, niepowtarzalne widoki z biegnących wysoko nad morzem szos – to wszystko nawet przy krótkim pobycie może się bardzo podobać. Jeśli zatrzymamy się tu na dłużej, powinniśmy odwiedzić liczne muzea sztuki – na Lazurowe Wybrzeże przed mniej więcej stu laty zaczęli zjeżdżać artyści, przede wszystkim malarze, na czele z takimi sławami jak Auguste Renoir, a później Marc Chagall. Warto zapuścić się w głąb lądu, bo za ruchliwym wybrzeżem zaczyna się dzika kraina poszarpanych Alp Nadmorskich (Alpes Maritimes) z licznymi wąwozami, skalnymi urwiskami i miniaturowymi wioskami, ukrytymi w głębokich dolinach lub pod szczytami stromych wzgórz, zaś w zachodniej części regionu znajdziemy porośnięte suchymi zaroślami i lasami wyżynne masywy Maures i Estérel.

Choć historycznie Lazurowe Wybrzeże (Côte d'Azur), zwane też Riwierą Francuską, należy do Prowansji, to najczęściej traktuje się je jako osobny region turystyczny, najliczniej odwiedzany przez turystów w całej Francji. Rozciąga się od granicy francusko-włoskiej na wschodzie po Saint-Tropez albo – wg innej systematyki – po Cassis w pobliżu Marsylii lub Hyères na wschód od Tuluzy za zachodzie. Najbardziej znana, najgęściej zaludniona i zabudowana jest wschodnia część regionu: od Cannes po granicę z Włochami. Tu leżą Nicea, Monako z Monte Carlo czy Mentona. W spokojniejszej, zachodniej części Riwieri Francuskiej nie ma tak dużych miast, za to malownicze nadmorskie pejzaże towarzyszą opadającym do Morza Śródziemnego wzniesieniom wyżyn Estérel oraz Maures. Tu także można podziwiać interesujący archipelag Îles d'Hyères.

Nicea

Największe miasto Lazurowego Wybrzeża – Nicea (Nice; 342 tys. mieszkańców, zespół miejski ok. 1 mln) – tłoczy się na wąskiej przestrzeni między stromymi wzgórzami a długą na 7 km plażą nad Baie des Anges. Wzdłuż morskiego brzegu biegnie jeden z najświetniejszych w świecie bulwarów: Promenade des Anglais, gdzie znajdziemy najdroższe hotele oraz ekskluzywne bary i restauracje. Jednak by poznać Niceę, nie wystarczy spacer bulwarem. Trzeba zobaczyć pełne uroku stare miasto, malownicze wzgórze z resztkami zamku, liczne interesujące muzea. Nicea jest dobrym punktem wypadowym do zwiedzania wschodniej części Lazurowego Wybrzeża – o ile oczywiście dysponujemy odpowiednim budżetem, bo mało jest niedrogich miejsc noclegowych.

Historia

Podobnie jak wiele miast na wybrzeżu Morza Śródziemnego, Nicea może poszczycić się długą historią. Dogodne położenie i naturalny port sprawiły, że ok. 300 r. p.n.e. powstała tu kolonia grecka Nikaja, założona przez przybyszów ze znacznie starszej Massalii (czyli obecnej Marsylii). Oba miasta powstały jako kolonie greckiej Fokai. W II w. p.n.e. miasto przypadło Rzymianom. Nicaea, jak nazywano ją od tej pory, stała się ważnym portem tej części wybrzeża oraz największym miastem regionu, w którym w III w. n.e. powstało biskupstwo chrześcijańskie.

Upadek starożytnej Nicei oraz wyludnienie niemal całego wybrzeża rozpoczął się w V w. i trwał przez kolejne stulecia. Najpierw spustoszenie siały plemiona germańskie, zaś od VIII w. postrachem nadmorskich osad stali się Saraceni, piraci arabscy, którzy w IX stuleciu zdołali na prawie sto lat usadzić się w warownym obozie w okolicy obecnego Saint-Tropez. Swoje trzy grosze dołożyli też grabiący wybrzeża śródziemnomorskie Wikingowie, a później ich potomkowie, którzy osiedlili się w Normandii, czyli Normanowie.

■ Plaża w Nicei

Gdy czasy nieco się uspokoiły, Nicea musiała bronić swej niezależności przed zapędami bogatej i potężnej kupieckiej republiki Genui, znajdując sojuszników w innym włoskim mieście: Pizie. W XIII i XIV w. Nicea kilkakrotnie podlegała hrabiom Prowansji, ostatecznie po 1388 r. stała się własnością książąt Sabaudii. Ciężkie chwile miasto przeżyło w 1543 r. – wówczas obległy je sprzymierzone wojska i floty francusko-tureckie. Ograbiona Nicea wciąż należała do książąt Sabaudii i Piemontu, lecz pod koniec XVII w. kilkakrotnie okupowały ją armie króla Francji, Ludwika XIV. Francuzi po raz kolejny zajęli ją w 1792 r., a pod egidę Piemontu powróciła po upadku Napoleona w 1815 r. Ostatecznie, w 1860 r. miasto wraz z okolicami zostało odstąpione Francji przez jednoczące się Włochy, które w zamian za Niceę z okręgiem oraz Sabaudię uzyskały pomoc cesarza Napoleona III w walce z Austrią.

W 2. poł. XVIII w. zaczęli tu przybywać pierwsi turyści, a z czasem Nicea stała się popularnym miejscem wypoczynku angielskich elit arystokratycznych. Na początku XX w. osiedlali się tu artyści, m.in. Marc Chagall i Henri Matisse. Miasto niesłychanie szybko się rozwijało, zyskując coraz większą popularność. Rozkwit zapewniły mu długoletnie rządy dwóch merów – Jeana Médecina oraz jego syna Jacques'a. Swoje stanowiska piastowali niemal nieprzerwanie w latach 1928–90. Niestety, Jacques Médecin odszedł w niesławie – oskarżony o korupcję uciekł do Urugwaju, skąd wrócił do kraju w kajdankach. W kolejnych latach miasto utrzymało swą mocną pozycję ekonomiczną, a w 2001 r. gościło liderów zjednoczonej Europy, którzy podpisali tu traktat nicejski, reformujący Unię.

Warto zobaczyć

Wzdłuż morza

Większość turystów pierwsze kroki kieruje w Nicei nad brzeg Baie des Anges (Zatoki Aniołów). Obok długiej, piaszczystej plaży można spacerować deptakiem wzdłuż arterii niemal bez przerwy zatłoczonej samochodami. Ten nadmorski bulwar to **Promenade des Anglais** (promenada Anglików). Jego przedłużeniem jest,

■ Stara uliczka w Nicei

foto: © Stefan_andronache | Dreamstime.com

otwarta została ostatecznie w 1913 r. Hotel otrzymał nazwę od swego fundatora, którym był Henri Negresco (1868–1920). Ubogi Rumun w wieku 15 lat wyemigrował z Bukaresztu do Paryża, a potem na Lazurowym Wybrzeżu dorobił się fortuny.

Zapuszczając się nieco dalej w głąb lądu, możemy odwiedzić **muzeum André Masséna (Musée Masséna)**, poświęcone jednemu z najświetniejszych i najlepszych wodzów napoleońskich, który zasłużył się podczas wojen włoskich Bonapartego. Willa z XIX w., w której mieści się poświęcona marszałkowi ekspozycja, została wzniesiona przez jego prawnuka. Wokół niej rozciąga się piękny ogród – przyjemna enklawa zieleni w ruchliwym śródmieściu. Prócz wystawy biograficznej, zobaczymy tu ciekawe wnętrza

z epoki budowy willi, a także bogatą kolekcję dzieł sztuki i rzemiosła artystycznego oraz ekspozycję poświęconą historii miasta.

- **Muzeum Masséna, Palais Masséna, 65 rue de France, tel.: +33 4 93911910; czynne: pn. i śr.–nd. 10.00–18.00; bezpł.**

Dalej na zachód, w pewnej odległości od morza, na wzgórzu ponad promenadą odnajdziemy **Muzeum Sztuk Pięknych (Musée des Beaux Arts)**. Ekspozycja mieści się w willi z 1878 r., zbudowanej w stylu neorenesansowym przez rosyjską księżniczkę. Pierwsze ekspozyty dla muzeum (wówczas znajdującego się w innym miejscu) podarował w 1860 r. sam cesarz Napoleon III. Eklektyczna kolekcja obejmuje malarstwo i rzeźbę od średniowiecza po XX w. Wiele tu dzieł malarskich renesansu włoskiego oraz obrazów francuskich z XVIII w., m.in. Fragonarda. Szczególne zainteresowanie wzbudza umieszczona na pierwszym piętrze kolekcja dzieł impresjonistów i postimpresjonistów, m.in. Boneta, Sisleya i Bonnarda. W muzeum można też obejrzeć prace Julesa Chéreta, twórcy nowoczesnych plakatów, zmarłego w 1932 r. w Nicei.

- **Muzeum Sztuk Pięknych, 33 av. des Baumettes, tel.: +33 4 92152828; czynne: codz. 10.00–18.00; bezpł.**

Promenade des Anglais od strony wschodniej dociera do pięknego **Ogrodu Alberta I (Jardin des Albert I)**. Tu do morza uchodziła rzeczka Paillon, która obecnie płynie podziemnym kanałem pod wspomnianym skwerem. Nieco dalej w głąb lądu ponad jej

zasypanym korytem utworzono ciąg eleganckich bulwarów ze skwerami pośrodku. Od Ogrodu Alberta I można nimi dojść na **place Masséna**. Ogromna przestrzeń placu wcina się daleko w zabudowę po północnej stronie dawnej rzeki. Wokół postawiono rzędy monumentalnych kamienic z podcieniami. Stąd na północ wiedzie długa, prosta avenue Jean Médecin, jedna z najważniejszych ulic miasta – z licznymi sklepami, bankami, biurami itp. (ku zachodowi odbija od niej popularny deptak: rue Masséna). Po przeciwnej stronie zabudowa dostosowała się do półokrągłego kształtu placu. Kierując się na południe jedną z kilku uliczek, możemy dojść do serca starego miasta Nicei.

Stara Nicea i wzgórze zamkowe

Na niewielkim obszarze o zarysie trójkąta, ograniczonym stromym zboczem wzgórza zamkowego z jednej strony, z drugiej zielonymi promenadami wzdłuż dawnego koryta rzeczki Paillon, a z trzeciej wybrzeżem morza, rozłożyło się nicejskie stare miasto, zwane Starą Niceą (Vieux Nice). Jest zupełnie inne od szerokich ulic i bulwarów dzielnicy nadmorskiej oraz okolic place Masséna. Tu trafimy w płataninę wąskich zaułków i niewielkich placików. Im dalej wchodzimy w głąb dzielnicy, zbliżając się do zamkowego wzgórza, tym częściej trafiamy na schody i schodki biegnące między domami zamiast ulic. Pośród zabudowy mieszkalnej dominują wąskie i wysokie kamienice, nieraz dość zapuszczone lub wręcz całkiem opuszczone. Wiele tu barokowych kościołów i kaplic. Idąc z place Masséna, szybko dotrzemy do **kościółka św. Franciszka z Paoli (église Saint-François de Paule)** przy rue Saint-François de Paule. Z ulicy widać jedynie prostą fasadę, za którą kryje się jednolite stylowo wnętrze, udekorowane po ukończeniu świątyni w 1723 r.

Dalej na wschód wiedzie szersza ulica: **cours Saleya**, przy której znajdziemy liczne ogródki popularnych wśród turystów kawiarni i restauracji. Tu także odbywa się targ owocowo-warzywny i kwiatowy. W połowie długości północnej pierzei cours Saleya, na rogu z place Pierre Gautier, stoi niewielka barokowa **kaplica Miłosierdzia (chapelle de la Miséricorde)** z bogato dekorowanym wnętrzem. To znakomity przykład nicejskiego baroku, wzniesiony w połowie XVIII w.

O jedną przecznicę na północ od placu targowego znajduje się place du Palais de Justice, ponad którym z jednej strony góruje charakterystyczna smukła **wieża zegarowa**, a z drugiej monumentalne schody i portyk **Pałacu Sprawiedliwości (Palais de Justice)**. Od tyłu przylega do niego okazały gmach miejscowej prefektury, czyli dawny **pałac gubernatora i książąt sabaudzkich**, wzniesiony w XVII w. Wiodącą wzdłuż pałacu rue de la Préfecture dojdziemy do poprzecznej rue de la Poissonerie. Za rogiem po prawej wznosi się piękna barokowa **kaplica Zwiastowania (chapelle de l'Annonciation)**. W zachowanym stylowym wnętrzu zobaczymy bogate dekoracje.

fot. © iadmer | Dreamstime.com

- Zdobienie fasady katedry św. Reparaty w Nicei

Dalej na północ wznoszą się dwie większe świątynie. Przy placu Rossetti odnajdziemy nicejską **katedrę św. Reparaty (cathédrale Sainte-Réparate)**. Budowla powstała w latach 1650–99 wg projektu miejscowego architekta Jeana André Guiberto. Ponad elegancką dwupoziomową barokową fasadą wyrasta dzwonnica, dobudowana w XVIII w., a z dalszej perspektywy można dostrzec wielką kopułę z kolorowymi dachówkami, przykrywającą skrzyżowanie naw kościoła. Wnętrze świątyni z dziesięcioma bocznymi kaplicami olśniewa bogactwem marmurowych i stiukowych dekoracji.

Kolejny **kościół – św. Jakuba (église Saint-Jacques)** – stoi blisko wzgórza zamkowego. Budowla pochodzi z XVII w. i wznieziono ją, wzorując się na sławnym rzymskim kościele Il Gesù. Fasada świątyni zamyka perspektywę rue du Jésus, a barokowe wnętrze jest bogato dekorowane – wyróżniają się zwłaszcza malowidła na sklepieniu.

Spod kościoła można udać się do północnej części starego miasta. Główną (a i tak bardzo wąską) arterię tworzą ulice: Droite, Saint-François i Pairolière. Przy pierwszej z nich można zatrzymać się przed okazałym miejskim **pałacem Laskarisów (Palais Lascaris)**. Rezydencję wzniesiono w 1648 r., a jej właściciele wywodzili się z rodu hrabiów niedalekiej Ventimiglii (we Włoszech), ci zaś za swych przodków uznawali grecki ród Laskaris, władający Cesarstwem Nicejskim w Azji Mniejszej w XIII w. Naprawdę warto obejrzeć wnętrza pałacu. Na parterze znajduje się apteka z XVIII-wiecznym wyposażeniem. Na piętro wchodzi się paradnymi schodami, a wyposażenie i dekoracje głównych sal pałacu są pełne przepychu i licznych dzieł sztuki. W części komnat zgromadzono cenną kolekcję wyrobów średniowiecznych rzemieślników oraz dzieła sztuki sakralnej z tego okresu. Zobaczymy tu również kolekcję broni oraz galerię obrazów.

- **Pałac Laskarisów**, 15 rue Droite, tel.: +33 4 93627240; czynne: pn., śr.–nd. 10.00–18.00; bezpł.

Na **wzgórzu zamkowym**, oddzielające stare miasto od dzielnicy portowej, można wejść z dwóch stron. Podejście stromymi serpentynami rue Jouan Nicolas wiedzie wprost pod stary cmentarz, zajmujący północną część wzniesienia. Warto wspiąć się w okolice najwyższego punktu wzgórza – od strony starego miasta znajduje się taras widokowy, skąd pięknie prezentują się dachy najstarszej części Nicei z licznymi wieżami kościołów i kolorową kopułą katedry, a także długa linia plaży i Promenade des Anglais. Nieco dalej na wzniesieniu, pośród zieleni odnajdziemy resztki fundamentów

zamkowych. Od południa ze wzgórza możemy zejść stromymi serpentynami wijącymi się ponad quai des États-Unis i przebyskującą w dole wodą morską. Schodząc, mijamy masywną, okrągłą **basztę-basteję** z XIX w., wzniesioną w miejscu starszych umocnień. Poniżej baszty trafimy na równoległą do nabrzeża rue des Ponchettes, którą możemy wrócić na cours Saleya, skąd już niedaleko na place Masséna.

Pozostałe atrakcje

Przy szerokich bulwarach, powstałych wzdłuż przykrytego obecnie koryta rzeczki Paillon,

na północ od starego miasta znajdziemy dwie placówki muzealne. Pierwszą trudno przeoczyć, gdyż zajmuje wielki nowoczesny gmach na samym środku terenów zielonych między bulwarami. To **Muzeum Sztuki Współczesnej (Musée d'Art Moderne et d'Art Contemporain, MAMAC)**. Prezentowane są w nim kolekcje dzieł współczesnych twórców, przedstawiciele nurtu nowego realizmu, pop-artu i powojennej awangardy, m.in. Roberta Rauschenberga, Yves'a Kleina, Niki de Saint Phalle. Oryginalny budynek muzeum zaprojektowali Yves Bayard i Henri Vidal. To jakby cztery narożne wieże, połączone przeszklonymi pasażami. Przed wejściem, na placu między muzeum a pobliskim gmachem teatru, zobaczymy niesamowite rzeźby-fontanny i instalacje Alexandra Caldera.

- **Muzeum Sztuki Współczesnej**, promenade des Arts, tel.: +33 4 97134201, <http://www.mamac-nice.org>; czynne: wt.–nd. 10.00–18.00; bezpł.

W pobliżu znajduje się odmienne tematycznie **Muzeum Historii Naturalnej (Musée d'Histoire Naturelle)** z ciekawą ekspozycją, dokumentującą różnorodność przyrodniczą regionu Morza Śródziemnego, a także odległych, egzotycznych francuskich departamentów zamorskich: Nowej Kaledonii, Polinezji i wyspy Reunion.

- **Muzeum Historii Naturalnej**, 60 blv. Rizzo, tel.: +33 4 97134680, <http://www.mhnnice.org>; czynne: wt.–nd. 10.00–18.00; bezpł.

W Nicei najczęściej odwiedzane przez turystów jest **Muzeum Narodowe Marca Chagalla (Musée National Marc Chagall)**. W placówce zgromadzono dzieła wybitnego malarza francuskiego – pochodzącego z rosyjskiej rodziny żydowskiej: Marca Chagalla (1887–1985). Są wśród nich słynne obrazy o tematyce biblijnej, bogaty zbiór szkiców, medziorytów, litografii, kilka rzeźb

for. © Pascale | Dreamstime.com

■ Nicea tonie w kwiatach

Karnawał w Nicei

© Southmind | Dreamstime.com

Karnawał w Nicei

Nicea słynie z odbywającego się na przełomie lutego i marca karnawału, o którym po raz pierwszy wzmiankowano w XIII w., gdy miasto odwiedził król Karol Andegaweński. Karnawałów nie urządzano podczas rewolucji francuskiej i w okresie cesarstwa, ale w 2. poł. XIX w. dawną tradycję wskrzesił Andriot Saetone. Powołał on do życia komitet, który na przełomie 1873 i 1874 r. pod patronatem samorządu miejskiego zorganizował uroczystość nawiązującą do historycznych karnawałów. Od 1876 r. urząda się słynne bitwy

kwiatowe, do których wykorzystywane są przede wszystkim kwiaty mimozy. Każdego roku motyw przewodni karnawału jest inny, ale najważniejsze wydarzenia niezmiennie mają miejsce na placu Masséna. Oprócz barwnych parad odbywają się koncerty „kociej muzyki”, można obejrzeć pokazy światła oraz występy artystów ulicznych i grup tanecznych z całego świata. A w eleganckich nicejskich hotelach organizowane są bale maskowe.

i dwie płaskorzeźby oraz ogromna mozaika. To najważniejsza stała kolekcja dzieł Chagalla, podarowana przez artystę Francji. Uwagę zwraca przede wszystkim cykl 17 obrazów „przekazu biblijnego”, dla którego budynek został specjalnie zaprojektowany. Prace te powstawały przez 13 lat, a prezentują m.in. stworzenie człowieka, ogrody rajskie, Mojżesza czy historię Noego i potopu. Do cyklu należy też pięć obrazów ilustrujących starotestamentową *Pieśń nad Pieśniami*. Muzeum, oddalone o ok. 1,5 km na północ od placu Masséna, usadowiło się na zboczu wzgórza Cimiez.

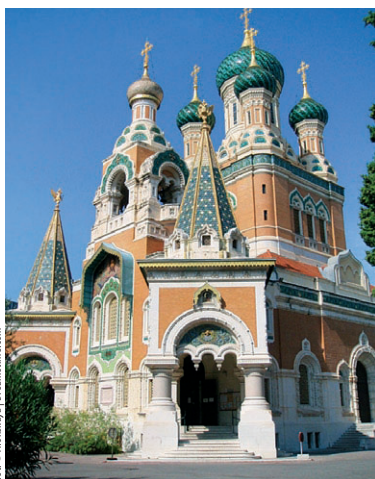
- **Muzeum Narodowe Marca Chagalla**, av. du Docteur Ménard, tel.: +33 4 93538720, <http://www.musee-chagall.fr>; czynne: pn., śr.–nd. V–X 10.00–18.00, XI–IV 10.00–17.00; bilety: 7,5 EUR, ulg. 5,50 EUR, bezpl. w 1. nd. miesiąca oraz dla osób do 26 lat; dojazd: z pl. Masséna autobusami 15 i 22 do przystanku Musée Chagall.

Na wzgórzu Cimiez znajduje się też inna placówka poświęcona sławnemu artyście XX w. – to **Muzeum Henri Matisse’a (Musée Henri Matisse)**. Powstało w 1963 r. i mieści się w zabytkowej willi w stylu genezyjskim. Zgromadzono tu bogatą kolekcję dzieł znanego malarza i rzeźbiarza Henri Matisse’a (1869–1954) – najwybitniejszego przedstawiciela fowizmu, który dużą część swojego życia (od 1918 r. aż do śmierci) spędził w Nicei.

- **Muzeum Henri Matisa**, 164 av. des Arènes de Cimiez, tel.: +33 4 93810808, <http://www.musee-matisse-nice.org>; czynne: pn., śr.–nd. 10.00–18.00; bilety: 5 EUR, ulg. 2,5 EUR; dojazd: autobusami 15 i 22 do przystanku Arènes Musée Matisse.

W sąsiedztwie Muzeum Matisa znajduje się teren **wykopalisk archeologicznych (Site Archéologique Gallo-Romain)**, przy którym działa **Muzeum Archeologiczne (Musée Archéologique)**. W tym miejscu na wzgórzu powstało rzymskie miasto

Cemenelum, rywalizujące ze starszą, położoną w dole, nad morzem Nikają. Bogate miasto padło łupem barbarzyńców, a potem najazdów piratów arabskich i zostało opuszczone – przetrwała uboższa Nikaja, z której wyrosła współczesna Nicea. Ekspozycja muzeum prezentuje znaleziska z Cemenelum (współczesne Cimiez), ale także i innych wykopalisk w regionie, obejmujących nie tylko starożytność rzymską, ale i zabytki z czasów przed podbojem rzymskim. Rozciągające się poniżej muzeum wykopaliska odsłoniły pozostałości dwóch głównych, przeci-

■ Nicejska katedra św. Mikołaja

nających się pod kątem prostym ulic starożytnego miasta, czyli *decumanus* i *cardo maximus*. Odkryto przy nich ruiny aż trzech łaźni – jedno z nich zostały w V w. n.e. przebudowane na kościół, a jedno z mniejszych pomieszczeń zamieniono w baptysterium. Są tu również pozostałości areny z fragmentami widowni, która mogła pomieścić ok. 5000 osób.

- **Muzeum Archeologiczne i wykopaliska**, 160 av. des Arènes de Cimiez, tel.: +33 4 93815957, <http://www.musee-archeologique-nice.org>; czynne: pn., śr.–nd. 10.00–18.00; bezpl.; dojazd: autobusami 15 i 22 do przystanku Arènes Musée Matisse.

W pobliżu wykopalisk, przy rue d'Italie, można zajrzeć do XVI-wiecznego **kościół Wniebowzięcia Marii Panny (église Notre-Dame de l'Assomption)**, z przylegającym do niego klasztorem Franciszkanów. W świątyni zgromadzono cenne dzieła rzeźby późnogotyckiej, dłuta miejscowego artysty – Louisa Bréi.

W innej części miasta, przy avenue Nicolas II, warto odwiedzić niesamowitą budowlę z licznymi wieżyczkami, cebulastymi kopułkami, mieniącą się kolorami niczym lukrowany piernik. To rosyjska **katedra prawosławna św. Mikołaja (cathédrale orthodoxe russe Saint-Nicolas)**. Wnętrza świątyni są niedostępne dla zwiedzających, ale nawet od zewnątrz budowla robi duże wrażenie i wskazuje, jak wielkie znaczenie w życiu Nicei miała zamożna prawosławna społeczność w XIX i na początku XX w., gdy przebywało tu wielu rosyjskich arystokratów oraz członków rodziny carskiej. Architektura katedry nawiązuje do sławnego soboru Wasyla Błogosławionego, stojącego na placu Czerwonym w Moskwie. Cerkiew ukończona została w 1912 r., a niedługo po rewolucji październikowej stała się ważnym ośrodkiem dla „białej” emigracji rosyjskiej. Dziś znów na Lazurów Wybrzeże przyjeżdża wielu bogatych Rosjan, wykupujących najdroższe rezydencje. Dzięki nim cerkiew jest pięknie utrzymana i funkcjonuje przy niej prawosławna parafia.

RIWIERA FRANCUSKA

- Plaże, kurorty, mariny
- Średniowieczne miasteczka i zamki
- Skaliste grzbiety, wąwozy, jaskinie
- Śródziemnomorska roślinność
- Znakomita kuchnia regionalna

for: na okładce:
© TERUO SKEGUSA / amanaimages / Corbis / FotoChamele

Riwiera francuska – region obejmujący prowansalskie Lazurowe Wybrzeże oraz nadmorskie części Langwedocji i prowincji Roussillon, to miejsce niezwykle i pełne kontrastów. Nowoczesne kurorty, średniowieczne miasteczka, żeglarskie mariny, ciche górskie wioski, piaszczyste plaże, urwiste klify, palmy, winnice, lasy, pola lawendy, skaliste masywy pocięte głębokimi wąwozami, wiekowe kościoły, majestatyczne zamki... Lista tutejszych atrakcji zdaje się nie mieć końca.

Przewodniki rekreacyjne oprowadzają po najciekawszych regionach i miastach – nie do pominięcia na trasie podróży. Opisom krajoznawczym towarzyszą mapy, ramki z ciekawostkami oraz starannie wybrane zdjęcia, dające przedsmak prawdziwej podróży. Zwięzłe informacje praktyczne pomagają zaplanować udany urlop i odnaleźć się w odwiedzanym miejscu. Wszystko to, w połączeniu z przejrzystym układem treści i atrakcyjną szatą graficzną, czyni z przewodnika rekreacyjnego niezastąpionego partnera w podróży.

Nr katalogowy: 7689

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Bezdroża
Przewodniki Ludzi Ciekawych

Sprawdź najnowsze promocje:

👉 <http://bezdroza.pl/promocje>

Przewodniki najchętniej czytane:

👉 <http://bezdroza.pl/bestsellery>

Zamów informator podróżniczy:

👉 <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 230 98 63

e-mail: bezdroza@bezdroza.pl

<http://bezdroza.pl>

ISBN 978-83-246-4195-6

9 788324 641956 >

Cena 26,90 zł